

Urban Sports Nijkerk

Een nieuw manier van buitenspelen

Plan ter versterking van de urban sportsbeleid en -infrastructuur in 2021 – 2022
(concept plan v2.0 burgerinitiatief juni 2021)

Dit plan is samengesteld dankzij de bijdrage van de volgende personen of organisaties:

Aldrin Wires – initiatiefnemer en inwoner van Nijkerk

Tessel Kok - Buurtsportteam Nijkerk Sportief en Gezond

Lydia Petersen - Jeugd - en Jongerenwerker gemeente Nijkerk

Stan Postmus - Skatemates

Harald Swen - Koninklijke Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging - Afdeling Sport

Gemeentes Putten en Purmerend

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Samenvatting

Dit plan wil een structurele verbinding maken tussen de expertise en kennis van de initiatiefnemers én de diverse initiatieven van gemeente Nijkerk om haar stedelijke omgeving sport- en beweegvriendelijker te maken. Dit plan is geschreven met de gebruikers van de huidige skateparks in gemeente Nijkerk, in nauwe samenwerking met de Amsterdamse BMX- en skatevereniging Skatemates, Koninklijke Nederlandse Klim- en Bergsport Vereniging, Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Chill-Out en Nijkerk Sportief en Gezond. Het plan concentreert zich op de stuntstep-, skate- en BMX sporten en identificeert mogelijkheden tot integratie en/of samenwerking met andere urban sports als sportklimmen en freerunnen.

De belangen van urban sports blijven tot dusver onderbelicht in het sportakkoord van Nijkerk. Met dit plan, 'Urban sports Nijkerk', willen we een eerste aanzet bieden om te komen tot een integraal plan om urban sports duurzaam een plek te geven in de gemeente Nijkerk. In dit plan worden er vijf hoofddoelstellingen benoemd om de BMX-, skateboard en stuntstep-culturen te ondersteunen. De realisatie van een solide en toekomstbestendig skatepark is een belangrijke eerste stap richting urban sportsbeleid dat past binnen onze gemeente. Er is uitgegaan van duurzaam infrastructuur dat weinig onderhoud behoeft. En een plek biedt in de openbare ruimte dat de jeugd in gemeente Nijkerk motiveert om (meer) te sporten en bewegen.

De vier hoofddoelstellingen zijn:

1. **Uitwerken plan 'Urban sports Nijkerk'**
2. **Eén skatepark van kwaliteit bij Paasbos. Kwaliteit van voorzieningen boven kwantiteit stellen**
3. **Behoud van goed gewaardeerde voorzieningen**
4. **Structurele samenwerking voor het organiseren van urban sports evenementen**

1 Uitwerken plan 'Urban sports Nijkerk'

Met dit plan willen we samen met gemeente Nijkerk kijken hoe we urban sports het beste in het Nijkerkse sportbeleid kunnen integreren inclusief het meekoppelen met nieuwe gemeentelijke ruimtelijke ordeningsplannen.

2 Eén skatepark van kwaliteit bij Paasbos

Voorzieningen die weinig tot niets toevoegen aan het huidige urban sports landschap moeten worden vervangen danwel verwijderd om een meer effectieve herinrichting van deze ruimten mogelijk te maken. Het doel is Kwaliteit van voorzieningen boven kwantiteit.

Als onderdeel van het plan ontwikkelt gemeente Nijkerk een skatepark naar wens van en met diverse doelgroepen in Nijkerk.

Een opwaardering naar één uitdagende skatevoorziening welke aansluit bij de behoefte van de jongeren zou een enorme boost kunnen opleveren onder de Nijkerkse jeugd op verschillende facetten. Een skatepark die de benodigde variëteit en uitdaging voor de jeugd in gemeente Nijkerk biedt.

3 Behoud van goed gewaardeerde voorzieningen

De beste manier om goede faciliteiten langdurig te behouden is door deze periodiek te onderhouden. Nu gebeurt dit nog slechts incidenteel in plaats van structureel waarbij onderhouds- en/of herstelkosten niet altijd in verhouding staan tot de kwaliteit van de voorziening. Dus, onderhoud van een skatepark is van groot belang zodat deze langdurig is geborgd.

4 Structurele samenwerking voor het organiseren van urban sports evenementen

Structurele samenwerking tussen de urban sports beoefenaars, Nijkerk sportief & gezond en gemeente Nijkerk maken duurzame groei van deze culturen mogelijk. Sociale programma's ter activatie van de gerealiseerde infrastructuur bestaan uit onder andere urban sports clinics, lokale competitie's, demonstratie's en andersoortige evenementen. Een centraal aanspreekpunt binnen de gemeente en één centraal informatiepunt met alle voor urban sports relevante informatie

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

maken inzichtelijk wat Nijkerk aan urban sports te bieden heeft. Aangezien er in de wijk Paasbos zich vier basisscholen bevinden biedt dit Nijkerk sportief & gezond de mogelijkheid om als partij een belangrijke rol te spelen in het opstellen van een activiteitenkalender voor de doelgroep 8 -12 jarigen.

Om bovenstaande doelstellingen ten uitvoer te brengen stelt dit plan de volgende doelen voor de periode 2021 – 2022 op:

- Wijk Paasbos als centrale skatepark plek ten behoeve van sport en beweging in de omgeving van jongeren.
- De doelgroep, hun wensen en cultuur bij de realisatie van nieuwe urban sports voorzieningen betrekken. Dit zorgt voor voorzieningen die goed op hun behoeftes aansluiten. Daarnaast zorgt co-creatie voor het gevoel van mede-eigenaarschap en verantwoordelijkheid voor de voorzieningen.
- Een jaarlijks aansprekend evenement voor en door de gebruikers.

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Inhoud	
Samenvatting.....	2
Inhoud	4
Inleiding	6
Aanleiding	6
Een schets van de problematiek	6
Wat verstaan we onder urban sports?	7
Nijkerk, een gezond en sportieve gemeente	7
Urban sports-infrastructuur	8
Ruimtegebruik door diverse urban sports	8
Inventarisatie infrastructuur Nijkerk	12
Casestudies	13
Skatepark Leeghwaterpark, Purmerend	13
Skatepark Putten, Putten	13
Bevindingen van casestudies	14
a. Differentiatie in de faciliteiten	14
b. Multifunctionaliteit & gemengd gebruik van voorzieningen	14
c. Samenwerking met lokale urban sports gemeenschappen	16
Kansen	16
Skateparktypen	20
3 Klein skatepark, kleine voorziening op wijk niveau (S)	21
4 Medium skatepark, voorziening op stadsdeel niveau (M)	21
5 Middelgroot skatepark, voorziening op stedelijk niveau (L)	21
Typevoorzieningen	21
Basis eisen	21
Gebruikerswensen	21
Rol partners in de uitvoering	22
Uitdagingen	22
1 Integratie van urban sports in de openbare ruimte	22
2 Meer ambitie, samenhang en innovatie voor urbansport faciliteiten	22
3 Duurzaam behoud van kwalitatief goede voorzieningen	22
4 Reductie van het aantal kwalitatief benedenmaatse voorzieningen	22
5 Intensivering van samenwerking tussen gemeente en urban sports-gemeenschappen	22
Stappenplan.....	23
Concept begroting	24
Bijlage 1	25
Materialisatie urban sports voorzieningen	25

Stalen constructies.....	25
Beton modulen	25
Asfalt	25
Gesmeerd beton	25
Detailering urban sports voorzieningen	26
Verkleuring & slijtage	26
Materialen & uitvoering	26
‘Real street’; integratie met openbare ruimte	27

Inleiding

Aanleiding

Voor u ligt het plan Urban Sports Nijkerk, waarmee de samenwerkende partijen binnen de periode 2021 – 2022 gezamenlijk invulling willen geven aan de behoefte vanuit jongeren voor betere en uitdagende urban sports infrastructuur en beleid in gemeente Nijkerk.

Dit plan beschrijft ook de diverse urban sports en waarom het een verrijking is als urban sports aan het Nijkerks Sport- en Beweegakkoord toegevoegd wordt.

Een schets van de problematiek

Met het bieden van de urban sports voorzieningen als in dit geval twee skateparkjes ziet gemeente Nijkerk in dat urban sports legitieme lichamelijke activiteiten zijn die de gezondheid verbeteren, sociale contacten stimuleren en een verbindende werking hebben. Gemeente Nijkerk heeft zich middels het Sport- en Beweegakkoord gemeente Nijkerk 2020 opnieuw tot taak gesteld een beweegvriendelijke stedelijke omgeving te creëren om zo de voorwaarden voor een gezonde leefstijl te scheppen. Helaas is in dit akkoord alleen aandacht geweest voor sporten in verenigingsverband en geen aandacht voor 'anders georganiseerde' sporten als urban sports. Urban sports zijn een relatief jonge tak van sport en hierbij ontbreekt het grotendeels aan verenigingsstructuur en aanspreekpunten. Urban sports vallen hierdoor onder de 'anders georganiseerde' sporten. Ondanks deze structuur maakt de jeugd in Nijkerk dagelijks gebruik van de openbare skateparkjes. Bovendien inspireren de jongeren elkaar door de zichtbaarheid van de sport.

In de gemeente staan er twee stuntstep-, skate- /BMX-voorzieningen die door de gebruikers niet als van voldoende kwaliteit worden beoordeeld. Deze twee voorzieningen sluiten helaas onvoldoende aan op de wensen van de doelgroep voor wie deze voorzieningen bedoeld zijn.

Zo gaan de echt gemotiveerde jongeren naar skatepark Amersfoort Vathorst, maar plaatsen de jongeren die net niet die motivatie/tijd/mogelijkheden hebben om 10 km te gaan fietsen hun step in de garage. Er is in gemeente Nijkerk onvoldoende uitdaging voor hun. De jongeren die juist een positieve invloed kunnen hebben op de wat jongere jeugd zijn vanwege hun voorkeur voor Vathorst ineens niet meer zichtbaar, waardoor er niet meer van elkaar geleerd kan worden. Erg zonde uiteraard dat hierdoor de verbinding tussen jonge en oudere jeugd weg is.

Wat daarnaast vrij recent nieuws is dat een deel in Vathorst niet meer gebruikt kan worden en zelfs de gebruikers zelf oproepen tot sluiting daarvan. Ook dan zullen de jongeren uit Nijkerk die daar aan hun trekken komen op sportief uitdagend gebied thuis komen te zitten met hun step of skateboard.

Al langere tijd wordt er door verschillende instanties in de gemeente aangegeven dat er weinig te doen is voor de jeugd wat aansluit bij hun belevingswereld. Tevens zorgt het ontbreken van urban sports voorzieningen van kwaliteit dat deze instanties niet in staat zijn om hun aanbod aan workshops/clinics/sportaanbiedingen te vergroten om meer bereik en aansluiting te krijgen bij de jeugd die nu niet verbonden zijn aan een sport in het verenigingsleven vanwege ontbrekend aanbod in urban sports.

Verder stelt het akkoord een sportieve en beweegvriendelijke openbare ruimten en kwalitatief betere sportvoorzieningen tot doel. Desalniettemin staan er in Gemeente Nijkerk geen freerunning parcours of een sportklimmuur in de openbare ruimte, terwijl de woningbouwopgave zorgt dat de aantal inwoners in de gemeente flink in aantal toeneemt. Al eerder liet Sportnota gemeente Nijkerk 2013 – 2025 zien dat de sportaccommodaties vooral in de wintermaanden onvoldoende capaciteit hebben om aan de vraag van de gebruikers te kunnen voldoen. Ook de coronapandemie en de bijbehorende coronamaatregelen hadden een enorme impact op sportieve leven en ambities van sporters die hun sportdisciplines alleen in sporthallen kunnen beoefenen.

Tot slot, worden urban sports activiteiten in de gemeente nog niet als positieve stimulans voor Nijkerkse jongeren gefaciliteerd. Structureel een plek aan urban sports in het beleid geven en het aanleggen van kwalitatief goede sportvoorzieningen in de openbare ruimte is een belangrijke factor om burgers en in het bijzonder jongeren tot sporten en bewegen te stimuleren. Om dit succes te garanderen is ondersteunen en faciliteren van sportactiviteiten als bijvoorbeeld clinics

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

(terugkerende introductieronde voor geïnteresseerden of specifieke doelgroepen) en wedstrijden het complementerende deel. Op deze manier zorgen de instructies ervoor dat potentiële sporters meer zelfvertrouwen krijgen, gestimuleerd worden en geïnspireerd te raken om zelf ook te gaan bewegen en sporten.

Wat verstaan we onder urban sports?

Urban sports zijn die sportieve bezigheden waarbij men voor de beoefening ervan is aangewezen op de gebouwde stedelijke omgeving. Urban Sports is dus een verzamelnaam voor sporten die op straat beoefent worden.

In deze relatief jonge taak van sport ontbreekt het grotendeels aan verenigingsstructuur en aanspreekpunten. Urban sports vallen hierdoor onder de 'anders georganiseerde' sporten. Sporten die gebruik maken van de gebouwde stedelijke omgeving zijn onder andere:

- Stuntsteppen
- Skateboarden
- BMX freestyle-en
- Straatvoetbal
- Freerunning
- Breakdancce

Nijkerk, een gezond en sportieve gemeente

Gemeente Nijkerk streeft naar een gezonde en inclusieve sportcultuur voor alle mensen. Urban sports en in het bijzonder stuntsteppen is uitermate populair onder de Nijkerkse jongeren. Tientallen actieve stuntsteppers, skaters, BMX-ers én toeschouwers maken verschillende keren per week gebruik van de huidige Nijkerkse skatevoorzieningen. Het Internationaal Olympisch Comité (IOC) erkent urban sports als voorname sportieve activiteiten die niet alleen veel jongeren en jongvolwassenen in beweging brengen maar ook sociaal-economische voordelen genereren voor het individu en de gemeenschap. Enkele voordelen van urban sports zijn onder andere:

- Het biedt fysieke, mentale en sociale uitdagingen. Het zijn leuke, ongestructureerde activiteiten die de creativiteit stimuleren en buiten plaatsvinden.
- Urban sports kunnen legitieme carrières zijn voor sommigen, vooral nu skateboarden en BMX freestyle tot Olympische sporten zijn betiteld.
- Urban sports brengen levendigheid en vergroten de sociale veiligheid. Het maakt ruimten veiliger op alle uren van de dag & nacht door een natuurlijke surveillance.
- Stuntstep-, skate- en BMX- faciliteiten zijn minder duur om te bouwen en onderhouden dan andere recreatieve voorzieningen zoals een sportstadion of indoor sporthallen.
- Goed ontworpen skateparks en andere urban sports voorzieningen hebben een bijzonder hoge gebruiksintensiteit met een relatief klein oppervlakte.
- Goed ontworpen skateparks en andere urban sports faciliteiten trekken tijdens evenementen lokale, nationale en internationale bezoekers aan. Behalve economisch voordeel heeft dit een gunstig effect op de jongerencultuur in de gemeente.
- Stuntsteppen, skaten en BMX-en verbruiken geen fossiele brandstoffen en zijn duurzame vervoersalternatieven die de luchtkwaliteit van de gemeente niet nadelig beïnvloeden.

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Verder zorgt de zeer specifieke behoeften van deze 'anders georganiseerde' sporten dat men niet tegen de volgende problemen aanloopt:

- Het beschikken over voldoende gekwalificeerde vrijwilligers
- Het vinden van voldoende vrijwilligers en hen ook binnenboord houden.
- Cumulatie van financiële en organisatorische problemen (vervullen vacatures in bestuur en vrijwillige inzet).
- Geen (tijdelijk) verhoogde druk op de binnensportcapaciteit gedurende de wintermaanden.

Door de zeer specifieke behoeften van deze 'anders georganiseerde' sporten is het ondanks bovenstaande positieve sociaal-economische eigenschappen voor diverse gemeenten lastig gebleken om een effectief urbansportbeleid te formuleren en uit te voeren.

Wij geloven dat het kan, want diverse andere gemeenten over heel Nederland zijn Nijkerk voorgegaan. En hebben met succes aangetoond dat met doordacht ontwerp, duurzame investeringen, beleidsmatige ondersteuning en goede communicatie, urban sports effectief in openbare ruimte kunnen worden geïntegreerd. Geïntegreerd op een veilige, inclusieve en intelligente manier.

Urban sports-infrastructuur

Afstemming urban sports-infrastructuur vergt maatwerk, want in tegenstelling tot meer traditionele sporten zoals voetbal, hockey en korfbal bestaan er voor skate-, BMX freestyle- en stuntstepvoorzieningen geen vaste parameters. Ook worden er in de urban sports-culturen incidenteel lessen of cursussen georganiseerd, beginners leren vooral 'spelenderwijs' van de gevorderden. Dit betekent dat skate-, BMX- en stuntstepvoorzieningen voor zowel beginners als gevorderden uitdagend moeten zijn. Door alleen voor beginners te faciliteren ontbreekt het de sporters aan doorgroeimogelijkheden, ontstaat er geen continuïteit en kunnen urbansporters hun vaardigheden niet verder uitbreiden.

Idealiter zijn skate-, BMX- en stuntstepparks dan ook unieke voorzieningen die door hun variatie in ontwerp en hun spreiding over de Nederlandse gemeenten goed elkaar aanvullen. De 2 voorzieningen die gemeente Nijkerk rijk is staan verspreid over 2 wijken wat betekent dat er grofweg in 1 op de 13 wijken een skate-, BMX- en stuntstepfaciliteit aanwezig is. Deze fysieke spreiding komt in een nog slechtere daglicht te staan wanneer de geringe variatie van deze voorzieningen wordt beschouwd.

Aanvullingen op en verbeteringen aan de bestaande infrastructuur moeten zorgvuldig worden afgestemd op het huidige aanbod en de wensen van de doelgroepen. Dit kan alleen door intensieve samenwerking met de doelgroep worden bereikt.

Voor dit document hebben de auteurs zich laten inspireren door reeds gerealiseerde en uitgevoerde plannen in Nederland, waaronder het skateparkbeleid van Purmerend en Putten.

Ruimtegebruik door diverse urban sports

Skateboarders, inline skaters en stuntsteppers maken allemaal gebruik van vergelijkbare grootte wielen, hierdoor is hun gebruik van de gebouwde omgeving op hoofdlijnen hetzelfde. Al deze rolporten vergen een verhard rijoppervlak waarbij hoogteverschillen (vrijwel) naadloos op elkaar aansluiten. Vanwege hun grotere wieldiameter hebben BMX-fietsers een grotere actieradius en een grotere snelheidsontwikkeling, waardoor zij meer ruimte gebruiken dan skaters.

Stuntsteppen, skaten en BMX-en zijn ruimte intensieve activiteiten waarbij elke sporter circa 15m² persoonlijke beweegruimte vergt.

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Freerunners gebruiken alles waar men op kan lopen, op kan klimmen en vanaf kan springen, een verharde ondergrond is daarvoor geen vereiste. Dit maakt het ruimtegebruik van freerunners in feite oneindig. De (staal) constructies en keerwanden bedoeld voor freerun toepassingen worden vaak van een valwerende rubbervloer voorzien. Een valwerende ondergrond werkt echter functie belemmerend voor het skate- en BMX-gebruik. De wielen van skaters en BMX-ers zakken gedeeltelijk in de rubber gietvloeren waardoor de snelheid van de skater of BMX-er hinderlijk afneemt. Valwerende ondergrond van losliggend (organisch) materiaal zoals boomschors, grind of kiezels verloopt naar de verharde oppervlakten waar het de kleine skatewielen zal blokkeren.

Het ruimtegebruik van sportklimmers is relatief klein omdat de bewegingsradius niet horizontaal maar juist verticaal is, men gaat de hoogte in en heeft daarbij rondom het klimobject een valdempende ondergrond nodig. Meerdere klimmers kunnen gelijktijdig van een klimaanleiding gebruik maken waardoor klimvoorzieningen relatief weinig oppervlakte innemen. De valdempende ondergrond absorbeert energie wat functie belemmerend werkt op de kleine wieltjes van skaters en BMX-ers. Valwerende ondergrond van losliggend materiaal is alleen te combineren met skate- en BMX- gebruik wanneer verspreiding van het materiaal effectief wordt beperkt. Deze scheiding kan gerealiseerd worden door gebruik te maken van bijvoorbeeld meerdere hoogte verschillen als natuurlijke scheidingslijn tussen de twee sportdisciplines. Hierdoor ontstaat er meekoppelkansen. Een klimobject kan ook prima dienen als achterwand van een andere voorziening, waaronder een verhoogd gedeelte van een skatepark (Skatepark Wateringseveld).

Bouldervoorziening met verplaatsbare grepen bij het Universitair Sportcentrum Amsterdam

Bouldervoorziening met vaste structuren op achterzijde Skatepark Wateringseveld

outdooridee

Bouldervoorziening met vaste structuren in het Meerpark in Amsterdam.

Fairlop Waters Boulder Park

BMC Participation Statement.

The BMC recognises that climbing and mountaineering are activities with a danger of personal injury or death. Participants in these activities should be aware of and accept these risks and be responsible for their own actions and involvement.

MAYOR OF LONDON

London Borough of
Redbridge

Bouldervoorziening met 9 vrijstaande objecten met vaste structuren in Fairlop Waters Park te London

Bouldervoorziening met verplaatsbare grepen in Schiedam

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Openbare bouldervoorzieningen kunnen gerealiseerd worden met verplaatsbare grepen zoals boulderwand Schieveste of vaste structuren zoals Blok op Zuid of Fairlop Waters. Verwisselbare klimgrepen maken het mogelijk de routes regelmatig te wisselen en daardoor interessant te houden. Deze manier van realisatie vraagt om een bepaalde mate van beheer. De toegepaste materialen zijn meer vandalismegevoelig dan de materialen gebruikt bij boulderwanden met vaste structuren. Wanneer gekozen wordt voor boulderwanden met vaste structuren is het noodzakelijk bij het maken van de structuren de hulp van experts in te roepen. Wanneer dit niet wordt gedaan dan is de klimstructuur voor de gebruiker niet duurzaam interessant. Blok op Zuid in Rotterdam is een goed voorbeeld van een boulderobject waar de inzet van een goede routebouwer routes van bovenurbannale interesse heeft opgeleverd. Het is aan te raden voor de realisatie van duurzame én duurzaam *interessante* boulderobjecten altijd de hulp van de landelijke klimbond NKBV in te roepen.

Streetdance, breakdance & tricking kunnen het beste worden beoefend op een gladde en egale ondergrond die de dansers gelijkmatige voeling met het oppervlak geeft. Hierdoor kunnen dansers zich op een berekenbare manier laten glijden, draaien en met de voeten slepen zonder dat een rand of ruw oppervlak de beweging hindert. Een goed verdicht, glad oppervlak maakt manoeuvres op de grond zoals back- of headspins mogelijk. Natuursteen zoals marmer, gladgepolijst speksteen, gezoet graniet en goed verdicht & geïmpregneerd beton zijn hier voor geschikt.

Sporten zoals (panna) voetbal en 3X3 basketbal vergen een vlakke, verharde en gladde ondergrond voorzien van belijning en doeltjes en/of basketbalpalen. Net zoals bij streetdance is het voor basket- en voetbal van belang dat de ondergrond egaal is en gelijkmatige grip- en glij-eigenschappen heeft zodat men zich op een berekenbare manier kan laten glijden, draaien en met de voeten slepen zonder dat de speler in zijn of haar bewegingen wordt gehinderd door ruwe, hobbelige oppervlakten.

Inventarisatie infrastructuur Nijkerk

Nijkerk telt twee voorzieningen voor stuntstep-, skate- en BMX-gebruik verspreid over twee Nijkerkse wijken namelijk Paasbos en Corlaer. Beide voorzieningen zijn onbeheerd en staan in de openbare ruimte waarmee gemeente Nijkerk eigenaar is van deze toestellen. Voor de veiligheid en staat van deze (speel) toestellen is de Nieuwe Europese Norm (N.E.N.) van kracht die in Nederland onder is gebracht via het Warenwet Attractie en Speeltoestellen besluit.

In de huidige situatie wordt beide voorzieningen door de jongeren als benedenmaats of slechter beoordeeld. Dit is grotendeels vanwege een combinatie van verkeerde materialisatie, benedenmaatse uitvoering en ontwerpen die onvoldoende aansluiten op de wensen van de doelgroepen.

De staat van de Nijkerkse urban sports infrastructuur wordt in zijn huidige situatie vooral gekenmerkt door een gebrek aan kwaliteit van voorzieningen. Hoofdoorzaken van dit gebrek aan kwaliteit zijn verouderde en/of benedenmaatse ontwerpen met weinig uitdaging en onvoldoende onderhoud.

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Casestudies

Ter illustratie van de mogelijkheden om urban sports in Nijkerk te integreren belicht dit hoofdstuk twee goede voorbeelden uit het binnenland. Aan de orde komen de gerealiseerde skateparks in gemeente Purmerend en Putten.

Skatepark Leeghwaterpark, Purmerend

Sinds gemeente Purmerend deze skatepark-voorziening heeft gefaciliteerd zag men een voorziening voor de jeugd in Purmerend en omstreken dat voorziet in actieve vrijetijdsbesteding in de openbare ruimte. Het is een antwoord op een grote wens van een grote groep jeugd, en is dan ook mede tot stand gekomen in samenwerking met jongeren, het welzijnswerk, het sportbuurtwerk en de gemeente. Het betrekken van de jongeren en serieus naar ze luisteren bleek de succesfactor te zijn.

Skatepark Putten, Putten

De jongeren in Putten zijn tevreden met de gerealiseerde skatepark. Vooral in de middaguren wordt het park drukbezocht. Deze piekbelasting overschrijdt vaak de capaciteit van het park. Verder gaf met name de stuntsteppers aan dat ze missen wat variatie in hoogte van de hellingen. Ook mis men een lage flatrail. In het bijzonder de beginners die willen leren grinden vinden dit jammer.

De skatepark in Putten is verlicht. Dit zorgt ervoor dat de diverse leeftijdsgroepen binnen de doelgroep het park op verschillende momenten kunnen gebruiken. In de middag wordt het park voornamelijk door de leeftijdsgroep 7 – 14 jarigen gebruikt die vooral hun stuntstep trucjes willen oefenen. In de avond worden de parken door de leeftijdsgroep 15 – 20 jarigen gebruikt. Deze laatste groep bestaat uit voornamelijk skateboarders.

Bevindingen van casestudies

Bovengenoemde praktijkvoorbeelden hebben enkele gemeenschappelijke eigenschappen die de mate van succes van hun urban sportsbeleid verklaren.

- a. Differentiatie in de faciliteiten
- b. Multifunctionaliteit & gemengd gebruik van voorzieningen
- c. Samenwerking met lokale urban sports gemeenschappen

a. Differentiatie in de faciliteiten

Binnen de stuntstep-, skate- en BMX-culturen bestaat een grote verscheidenheid aan sub-disciplines met onderling verschillende behoeften. Ook al bieden goed ontworpen voorzieningen voldoende variëteit in het ontwerp, niet alle sub-disciplines kunnen in één voorziening worden ondergebracht. Gelijkwaardige vertegenwoordiging van uiteenlopende wensen doet afbreuk aan de meerwaarde van de uiteindelijke voorziening. Om een overdaad aan ontwerp-concessies te voorkomen moet daarom al tijdens de ontwerpfase van kleine tot middelgrote voorzieningen worden bepaald voor welke sub-discipline(s) de faciliteit is bedoeld.

b. Multifunctionaliteit & gemengd gebruik van voorzieningen

Om intensief gebruik te stimuleren moet een doordachte combinatie van sub-disciplines worden gemaakt. Vanwege sterk verschillende behoeften in infrastructuur zijn niet alle sub-disciplines ruimte efficiënt met elkaar te combineren. Nederland kent echter diverse voorbeelden waar gemengd gebruik van outdoor faciliteiten plaatsvindt zonder noemenswaardige problemen. Multifunctionaliteit van voorzieningen mag geen afbreuk doen aan de bezoekerswaarde, daarom moet per faciliteit worden vastgesteld welke sub-disciplines en doelgroepen gezamenlijk kunnen worden gefaciliteerd.

Het torentje op de foto is een dermate klein object dat het voor geen enkele klimmer interessant is. Meekoppelkansen zijn beter te realiseren door een boulderwand te maken aan de achterwand van het hoogste punt van het skatepark. Men creëert dan een win-win situatie. De achterkant van het skateobject is dan gelijk boulderwand. Een losstaand object moet een zekere minimale grootte hebben. Zie het Blok op Zuid in Rotterdam verderop in het document.

In Putten is het naast gelegen calisthenics-park (sporten met het eigen lichaamsgewicht als weerstand) meegenomen in het ontwerp van het skatepark.

Calisthenics-park Putten

c. Samenwerking met lokale urban sports gemeenschappen

Samenwerking tussen de gemeente, jeugdwerkers en de kerngroep van gebruikers geeft synergie. Dankzij structurele samenwerking tussen gemeente Purmerend en de lokale gemeenschap kon een fantastische skatepark gerealiseerd worden.

Kansen

Om de kwaliteit van de urban sports infrastructuur te professionaliseren kan men kiezen voor een netwerk van voorzieningen door de gemeente aan te leggen. Doel is dat alle voorzieningen zelfstandig kunnen functioneren maar dat zij door hun onderlinge diversiteit elkaar complementeren. Vanwege de uiteenlopende wensen en behoeften van de (sub)doelgroepen is het niet altijd mogelijk om elke voorziening zó te ontwerpen dat ieders wensen in het definitieve ontwerp van één voorziening worden verwerkt.

Een doordachte verdeling van urban sports voorzieningen over de hele gemeente kan het mogelijk maken om alle verschillende (sub)disciplines goed te vertegenwoordigen in de Nijkerkse infrastructuur, waarmee een grotere diversiteit ontstaat.

Boulderen is een zeer snel groeiende discipline binnen berg- en klimsport. De sport is wereldwijd inmiddels zo groot dat ze, net zoals skateboarden aan het programma van de Olympische Spelen in Tokyo en Parijs 2024 is toegevoegd. Het IOC en de organiserende landen hebben daarmee het belang van deze beide sporten ingezien en ze als moderne voor de jeugd interessante sporten op het programma gezet.

Boulderen is klimmen van korte klimroutes (naar het Engelse woord boulder voor rotsblok) die niet zo hoog zijn dat er met een touw gezekeerd moet worden. De routes die men klimt worden met verplaatsbare grepen van verschillende kleuren op een klimwand van maximaal 4,5 meter hoog uitgezet. Bij boulderen wordt niet met een touw als zekering geklommen, maar liggen er valmatten (indoor) of fijn grind (outdoor) voor de veiligheid op de grond. Ook kan de outdoor boulderaar een eigen valmat ('crashpad' genaamd) meenemen om de val veiliger en aangenamer te maken.

Iedereen kan boulderen, want er zijn routes voor elk niveau. Het leuke van de sport is dat iedereen, van beginners tot topsporters, van jong tot oud naast elkaar en met elkaar kan sporten. Routes worden ingedeeld op moeilijkheidsgraad. Die moeilijkheid wordt bepaald door de grootte van de grepen, de afstand ertussen, de mate van overhang van de wand en hoe flexibel, sterk of moedig je moet zijn om de boulder uit te klimmen. Maar er is meer dan dat, boulderen is namelijk niet puur fysiek. Vaak is het niet meteen duidelijk wat de makkelijkste manier is om een probleem op te lossen. Het zoeken naar de juiste oplossing, het vinden van de voor jou beste methode maakt dat boulderen ook veel van je hoofd vraagt. Boulderen is verticale fitness voor het lichaam en het brein. Los het probleem op met je hoofd, om het daarna te klimmen. En het zoeken naar de juiste oplossing lukt beter met meerdere personen dan in je eentje. Het is dus ook nog eens een sociale sport waarbij het elkaar helpen belangrijker is dan het tegen elkaar strijden.

In Nederland zijn inmiddels enkele tientallen boulderhallen, en er komen er elk jaar weer een paar bij. De voor Nijkerk dichtstbijzijnde indoor boulderhal is in Amersfoort waar later dit jaar naar verwachting een tweede hal zal openen. Boulderhallen zijn momenteel vrijwel altijd gerealiseerd door particuliere ondernemingen. Het ontbreekt daardoor in de kleinere kernen aan bouldervoorzieningen. Het is daardoor voor de jeugd lastig om zich aan deze sport te benden en er zich in te ontwikkelen. Wanneer gemeenten de rol op zich nemen om openbare voorzieningen (mede) te helpen ontwikkelen dan kan men de lokale jeugd een modern toekomstgericht sportaanbod bieden en bijdragen aan het verstrekken van de aantrekkelijkheid van de gemeente

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

voor jonge mensen. Een goed voorbeeld hiervan is de openbare bouldervoorziening die in Schiedam is aangelegd onder een spoorviaduct. De voorheen functieloze openbare ruimte waar men zo snel mogelijk doorheen wilde passeren is met betrekkelijk weinig middelen omgeturnd in een kleurrijke openbare sportvoorziening die bijdraagt aan het gemeentelijke sportaanbod voor jeugd en volwassenen.

De openbare boulderwand onder het spoorviaduct in Schiedam. Foto: NKBV.

Bij het realiseren van openbare klimobjecten wordt vaak de vraag gesteld of de veiligheid van de gebruiker (en onbedoelde gebruiker) niet in het geding is. De praktijk leert dat dit niet problematisch is. Binnen de normkaders kunnen zonder problemen voorzieningen worden gerealiseerd die zowel voor de beoogde gebruikers als voor niet beoogde gebruikers geen onaanvaardbare gevaren opleveren. Om een bouldervoorziening ook voor de regelmatige gebruiker nog interessant te laten zijn is een bepaalde minimale hoogte noodzakelijk. Deze hoogte kan strijdig zijn met wat aanvaardbaar is voor een openbaar toegankelijk sport- of speelobject. Door differentiatie in hoogte te koppelen aan moeilijkheidsniveau kan zowel voor de beginnende en gelegenheidsgebruiker als voor de expert een interessant object worden neergezet.

Goede voorbeelden van openbare klim- en boulderlocaties die hoger zijn dan de standaard maximale hoogte van speeltoestellen zijn de openbaar toegankelijk klimwand in Recreatieschap Spaarnwoude en het boulderblok in het Zuiderpark in Rotterdam.

Klimmuur Spaarnwoude, ruim 25 jaar na de oplevering als gecombineerd landschapskunstwerk/sportvoorziening. Klimmen geschied hier op eigen risico zonder enige vorm van toezicht. De moeilijkheid van de routes voorkomt dat niet-klimmers gevaarlijk hoog kunnen klauteren zonder over de juiste kennis en hulpmiddelen te beschikken. Fijn grind voorkomt zo goed mogelijk het risico op letsel bij kleine vallen dicht bij de grond voordat het touw in een haak is gehangen.

Blok Op Zuid in het Zuiderpark in Rotterdam ruim 10 jaar na oplevering. Boulderen geschied hier op eigen risico. Het relatief hoge moeilijkheidsniveau voorkomt dat personen zonder ervaring op het blok kunnen klimmen. Boulderaars wordt op de eigen verantwoordelijkheid gewezen. Met zelf meegebrachte 'crashpad's en elkaar 'spotten' wordt het gevaar op verstuikte of gebroken enkels

tot een aanvaardbaar minimum teruggebracht. Regelmatig opnieuw gestorte boomschorssnippers voorkomen het risico op letsel bij kleine vallen dicht bij de grond.

Ook freerunnen groeit snel en wordt misschien wel olympisch. De groei van deze sport is ook in gemeente Nijkerk merkbaar door de wachtlijsten bij SV DOTO in Nijkerkerveen. Freerunning is een sport waarbij het de bedoeling is om door middel van gymnastische technieken zo stijlvol of snel mogelijk over het ene obstakel naar het andere te springen.

Free Run Park Delfgauw Ruyven

Het klim- en renmateriaal in Free Run Park Delfgauw Ruyven bestaat uit hergebruikte spullen uit de gemeentelijke opslag. Denk aan rioolbuizen en straatmeubilair. In overleg met organisaties als SV Doto uit Nijkerkerveen zou ook gemeente Nijkerk de overvloedige spullen uit de gemeentelijke opslag kunnen hergebruiken om een freerunning parcours voor jongeren in de gemeente aan te leggen.

Skateparktypen

Doel is om een skatepark-infrastructuur te creëren, waarmee urbansporters hun sport kunnen uitoefenen, ongeacht het niveau van de sporter. Een skatepark op een locatie waar beginnende stuntsteppers, skaters en BMX-ers niet beperkt worden door hun actieradius. Kortom de voorzieningen moeten er in de buurt zijn waar hij of zij de basisbeginselen kan leren.

Er kunnen zeven verschillende typen stuntstep-, skate- en BMX-voorzieningen onderscheid worden:

1. een skateaanleiding,
2. een skatespot,
3. een klein skateparkje op wijkniveau,
4. een skatepark op stadsdeelniveau,
5. een multifunctionele voorziening op stedelijk niveau
6. een multifunctionele faciliteiten op nationaal
7. een multifunctionele faciliteiten op internationaal niveau

In dit plan beperken wij ons alleen bij punten drie, vier en vijf gezien de keuze kwaliteit boven kwantiteit.

3 Klein skatepark, kleine voorziening op wijk niveau (S)

Een groter element of een samenstelling van verschillende skate toestellen ontworpen volgens de voorkeuren van één specifieke discipline. Een klein skatepark biedt meer uitdaging dan een skatespot maar concentreert zich vanwege de beperkte omvang op ofwel stunsteppen-, ofwel skateboard- danwel BMX-voorkeuren. Een goed ontworpen klein skatepark kan door iedere discipline worden gebruikt maar in de ontwerpfase wordt een duidelijke keuze gemaakt voor één sub-discipline. Een skatepark van klein formaat vergt een oppervlak tot 500 m² en heeft een capaciteit voor 8 tot 15 gebruikers per uur.

4 Medium skatepark, voorziening op stadsdeel niveau (M)

Een samenstelling van verschillende elementen waarbij het ontwerp de wensen van meerdere disciplines vertegenwoordigd. Het ontwerp biedt voldoende ruimte en variatie voor beginnende skaters en BMX-ers die hun vaardigheden willen uitbreiden terwijl gebruikers met meer ervaring ook voldoende worden uitgedaagd. Een skatepark van gemiddelde grootte vergt een oppervlak van 500 m² tot 1000 m² en heeft een capaciteit voor 15 tot 30 gebruikers per uur.

5 Middelgroot skatepark, voorziening op stedelijk niveau (L)

Een skatepark op gemeenteniveau is een samenstelling van verschillende elementen waarbij street en transition allebei goed zijn vertegenwoordigd. Een middelgroot skatepark moet plaats bieden aan flankerende voorzieningen zoals een boulderwand geïntegreerd in de skatevoorziening en/of een of meerdere losstaande kunstmatige boulderrotsen, een 3x3 basketbal veldje of een parcours samenstelling. Om dit verschillende ruimtegebruik en de afzonderlijke voorkeuren op elkaar af te kunnen stemmen en in het ontwerp te vertalen is een oppervlak tussen de 1000 m² en 2500 m² nodig. Een middelgroot skatepark heeft capaciteit voor 30 tot 60 gebruikers per uur.

Typevoorzieningen

Basis eisen

Een aantal top Nederlandse urbansporters waren bereid om ons van advies te voorzien over de wat de meest uitdagend voorzieningen voor zowel beginner als gevorderden zijn.

BMX freestyle voorzieningen die volgens Daniel Wedemeijer niet in een park skatepark mogen ontbreken zijn:

- Een jumpbox,
- Verschillende quarterpipes en banks van verschillende hoogtes en steilheid (vanaf 75 cm hoog; mini-ramps),
- Een wallride,
- Een beginners (65 cm hoog) en gevorderden spine
- Hips.

Stuntstepper Max Snijders legde uit dat de verschil in hoogte en steilheid van de obstakel zijn vaak de elementen die een skatepark uitdagend maken om als beginner door te kunnen groeien tot gevorderde.

Gebruikerswensen

Enerzijds dient de nieuwe infrastructuur zorgvuldig te worden afgestemd op de wensen van de doelgroepen. En anderzijds is het niet mogelijk om alle (sub)disciplines op één plek onder te brengen. Gelijkaardige vertegenwoordiging van uiteenlopende wensen doet afbreuk aan de meerwaarde van de uiteindelijke faciliteiten. Om een overdaad aan ontwerp-concessies te voorkomen moet daarom al tijdens de ontwerpfase worden bepaald voor welke (sub)discipline(s)

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

de faciliteit bedoeld is. Hiervoor is het van belang om dit punt samen met de doelgroepen te verkennen.

Rol partners in de uitvoering

Samen met de partners werkt gemeente Nijkerk aan:

- De locatie, b.v. kunnen de urban sports locaties een bestemming sport krijgen
- Zichtlijnen in en om het park.
- De capaciteit: aantal gebruikers per uur
- Bereikbaarheid
- Veiligheid, beheer en onderhoud.
- Esthetische aantrekkingskracht. Integratie in de openbare ruimte.

Uitdagingen

1 Integratie van urban sports in de openbare ruimte

Bij gebiedsontwikkeling moet integratie van urban sports infrastructuur eerder in de planvorming worden opgenomen. Dit vergt gemeentelijke betrokkenheid, inzet en expertise om potentiële locatie's tijdig te identificeren waarna de beoogde integratie op haar haalbaarheid en uitvoerbaarheid moet worden getoetst.

2 Meer ambitie, samenhang en innovatie voor urbansport faciliteiten

Om de ontwikkeling van urban sports te stimuleren moet een samenhangend Nijkerks beleid worden geformuleerd in plaats van incidentele projecten ten uitvoer te brengen. Alleen door aan de voorzijde van de planvorming sportieve en beweegvriendelijke ruimten te integreren wordt een dekkend netwerk van voorzieningen mogelijk. Door hier slechts incidenteel in te voorzien blijven kwaliteit, samenhang en meerwaarde uit. Er ontstaat een versnipperd landschap wat onvoldoende aansluit op de wensen van de gebruikersdoelgroepen.

3 Duurzaam behoud van kwalitatief goede voorzieningen

Goede, reeds bestaande faciliteiten verdienen adequaat onderhoud om zo intensief gebruik te stimuleren en de levensduur van de voorziening te verlengen. Een langere levensduur maakt de investeringen voor dit soort sportvastgoed efficiënter.

4 Reductie van het aantal kwalitatief benedenmaatse voorzieningen

Bij investeringen in urban sports infrastructuur heeft vernieuwing en innovatie de voorkeur boven het in stand houden van verouderde ofwel ontoereikende voorzieningen. Kwaliteit boven kwantiteit. Voor de Nijkerkse urban sports infrastructuur geniet de voorkeur om één hoogwaardig voorziening te realiseren dan om een groot aantal voorzieningen wat niet volstaat om in stand te houden.

5 Intensivering van samenwerking tussen gemeente en urban sports-gemeenschappen

Door urban sports initiatieven te bundelen en op elkaar af te stemmen kan meerwaarde worden gecreëerd voor elke urbansport en relevante sub-disciplines. Een centraal aanspreekpunt binnen gemeente Nijkerk helpt urban sports-gemeenschappen de mogelijkheden voor samenwerking & ondersteuning te inventariseren.

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Stappenplan

De vier hoofddoelstellingen zijn:

1. **Uitwerken plan 'Urban sports Nijkerk'**
2. **Eén skatepark van kwaliteit bij Paasbos. Kwaliteit van voorzieningen boven kwantiteit stellen**
3. **Behoud van goed gewaardeerde voorzieningen**
4. **Structurele samenwerking voor het organiseren van urban sports evenementen**

1 Uitwerken plan 'Urban sports Nijkerk'

In nauwe samenwerking met Gemeente Nijkerk werken de betrokken partijen de huidige conceptversie uit tot een integraal urban sports beleid voor de periode 2021 - 2022. Dit meerjarenplan moet eind 2022 zijn uitgewerkt.

2 Eén skatepark van kwaliteit bij Paasbos. Kwaliteit van voorzieningen boven kwantiteit stellen

Gemeente Nijkerk stelt een werkgroep samen bestaande uit leden van de urban sports-gemeenschap, buurtsportcoach van Nijkerk sportief & gezond, jongerenwerker van Chill-Out, wijkagent Paasbos, beleidsmedewerker van gemeente vastgoed en gemeenteadviseur sport. Een werkgroep die periodiek bijeenkomt om de integratie van urban sports in de openbare ruimte te bevorderen.

Doel is om een locatie in Paasbos te identificeren waar het skatepark ten uitvoering kan worden gebracht.

Voorwaarden waar een potentiële locatie aan moet voldoen zijn onder andere:

- Bereikbaarheid voor vooral de jonger doelgroep
- Sociaal toezicht
- Voldoende afstand t.o.v. scholen
- Voldoende afstand t.o.v. goede sport infrastructuur
- Beschikbare hoeveelheid ruimte conform benodigde skateparkvoorzieningen
- Sportieve inrichting moet aansluiten op bestemmingsplan

Een eerste verkenning aan de hand van bovengenoemde voorwaarde maken de ruimte achter sporthal Strijland een potentiële skateparklocatie om serieus in overweging te nemen.

Verder kan de plannen om de sporthal te gaan vernieuwen er voor zorgen dat de sporthal een centrale rol gaat spelen als aanvullend urban sports faciliteit

Op meerdere plekken in Nederland zijn inmiddels voorbeelden van sporthallen die succesvol tot indoor boulderhal zijn omgebouwd waaronder in Leeuwarden en Dordrecht. Randvoorwaarde hierbij is een minimale omvang en professionele inrichting en uitbating waaronder het regelmatig veranderen van de routes en het aanbieden van training en coaching.

3 Behoud van goed gewaardeerde voorzieningen

De beste vorm van behoud is periodiek onderhoud. Bij achterstallig onderhoud kan de kwaliteit van de voorzieningen dermate laag zijn dat deze de benodigde investeringen voor herstel en onderhoud niet altijd rechtvaardigen. Dan verdient verwijdering of herinrichting de voorkeur boven het in stand houden van deze faciliteiten.

4 Structurele samenwerking voor het organiseren van urban sports evenementen

Structureel een plek aan urban sports in het beleid geven en het aanleggen van kwalitatief goede sportvoorzieningen in de openbare ruimte is een belangrijke factor om burgers en in het bijzonder jongeren tot sporten en bewegen te stimuleren. Om dit succes te garanderen is ondersteunen en faciliteren van sportactiviteiten als bijvoorbeeld clinics (terugkerende introductieronde voor geïnteresseerden of specifieke doelgroepen) en wedstrijden het complementerende deel. Op deze manier zorgen de instructies ervoor dat potentiële sporters meer zelfvertrouwen krijgen, gestimuleerd worden en geïnspireerd te raken om zelf ook te gaan bewegen en sporten.

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Samenwerking tussen de doelgroep van urban sporters, buurtsportcoaches en een vast aanspreekpersoon binnen gemeente Nijkerk kan het ondersteunen en faciliteren van evenementen voor Nijkerkse jongeren mogelijk maken.

Concept begroting

- Type: small skatepark, oppervlakte: tot 500 m², sub-disciplines: street óf transitions elementen voor skateboarders, stuntsteppers en BMX-ers omschrijving klein skatepark met capaciteit voor 8 – 15 gebruikers per uur. Minimale Kosten € 125.000,-. Maximale kosten € 250.000,-
- Type: medium skatepark, oppervlakte tussen de 500 – 1000 m², sub-disciplines: street én transition elementen voor skateboarders, stuntsteppers en BMX-ers, omschrijving skatepark met capaciteit voor 15 tot 30 gebruikers per uur. Minimale Kosten € 250.000,-. Maximale kosten € 500.000,-
- Type: large skatepark, oppervlakte tussen de 1000 – 2500 m², sub-disciplines: street én transition elementen voor skateboarders, stuntsteppers en BMX-ers met flankerende sporten als bouldring en 3X3 basketbal, omschrijving groot skatepark met capaciteit voor 30 tot 60 gebruikers per uur. Minimale Kosten € 500.000,-. Maximale kosten € 1.250.000,-

Voor bovenstaande rekenvoorbeelden wordt een maximale vierkante meterprijs van € 500,- gehanteerd.

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Bijlage 1

Materialisatie urban sports voorzieningen

De materialisatie van skate- en BMX-toestellen bepaalt grotendeels de kwaliteit van de voorzieningen. Ieder materiaal heeft verschillende grip- en glijverhoudingen en gebruikers komen in grote mate in fysiek contact met de rij oppervlakten. In de skate- en BMX-sporten is regelmatig vallen onvermijdelijk, dit maakt materiaalkeuze en de staat van de rijoppervlakten van essentieel belang voor het goed functioneren van dit soort voorzieningen. Hieronder een beknopt overzicht van de meest courante materialen die worden gebruikt voor skate- en BMX-infrastructuur bij outdoor faciliteiten.

Stalen constructies

Tot halverwege jaren '80 werden skatebanen meestal met een dragende constructie van hout of staal en een houten danwel polyester rijoppervlak gemaakt. Vanaf medio jaren '80 groeide de skate- en BMX-sport explosief en kwamen er verbeterde, gestandaardiseerde producten op de markt. Door een staalframe te combineren met een stalen rijoppervlak werd de levensduur verlengd en de rij eigenschappen enorm verbeterd. Dit type staalconstructies zijn nog altijd op de skateparken in Nijkerk te vinden.

Het grote aantal bevestigingsonderdelen van dit soort constructies maakt periodiek onderhoud nodig. Door de mechanische belasting ontstaan trillingen die mettertijd speling in bevestigingsschroeven tengevolge hebben. Deze bevestigingsmaterialen moeten echter goed zijn vastgedraaid om een egaal, naadloos oppervlak te behouden. Afzonderlijke draagconstructies verzakken geleidelijk ten opzichte van elkaar wat goede aansluiting van de afzonderlijke rijoppervlakken bemoeilijkt. Constructie's met staalframes produceren meer geluid vanwege de relatief grote lege ruimten in de skatetoestellen. Deze akoestische versterking van alle mechanische belasting compliceert integratie met de openbare ruimte van dit type voorzieningen.

Beton modulen

Om op onderhoudskosten te kunnen besparen ontwikkelden enkele aanbieders een modulaire productlijn met aanzienlijk minder bevestigingsmaterialen. Door gestandaardiseerde betonelementen van stalen oprijplaten en stelpootjes te voorzien kon worden bespaard op onderhoudskosten. Deze pre-fab betonelementen hebben minder bevestigingsmaterialen wat ze beter bestand maakt tegen oneigenlijk gebruik. Hierdoor ontstond medio jaren '90 een verschuiving van stalen naar betonnen skatevoorzieningen plaats.

Asfalt

Eerder besproken modulaire staalconstructies en pre-fab betonmodulen worden meestal op een bestaande of speciaal daarvoor aangelegde asfaltvloer geplaatst. Asfalt heeft een hoge draagkracht, kan volledig worden gerecycled en heeft een gemiddelde levensduur van 10 tot circa 12 jaar. Asfalt laat zich bij verwerking weliswaar onder een helling aanbrengen maar hellingen bemoeilijken toegang van het materiaal om te walsen en verdichten wat voor deze toepassingen juist van groot belang is. Asfaltvloeren worden soms van pigment of een gekleurde coating voorzien om het oppervlak meer uitstraling te geven. Twee componenten coatings verdichten de poriën van het asfalt waardoor de vloer prettiger skate en BMX-ed. De bitumen in asfalt vergaan onder invloed van ultraviolet licht en weersinvloeden waardoor verouderd asfalt steeds groffer wordt en steenverlies optreedt.

Gesmeerd beton

Halverwege jaren '90 werden in Amerika enkele skateparks gebouwd waarbij de bouwers beton onder extreme hellingen wisten vorm te geven. Door beton op locatie onder hoge druk te verspuiten is het mogelijk om de betonschaal heel geleidelijk op te bouwen. Door de techniek van

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

sputbeton met het handmatig afwerken van het beton te combineren werden vormen mogelijk die met geen enkel ander basismateriaal konden worden vervaardigd. Deze combinatie van technieken werd de nieuwe standaard voor kwalitatieve skateparks. Vandaag de dag hebben de allerbeste skateparks van de wereld slechts één gemeenschappelijke factor; zij zijn allemaal met spuitbeton gebouwd. Door zijn vormvrijheid, relatief lage onderhoudskosten en lange levensduur is spuitbeton het ideale basismateriaal voor urban sports voorzieningen zoals skateparks. In tegenstelling tot elders van tevoren gefabriceerde beton modules worden voorzieningen van dit type op locatie gesmeerd wat betere landschappelijke inpassing mogelijk maakt. Door een combinatie van factoren zoals bodemkwaliteiten en gebrek aan vakmanschap werden skate- en BMX-voorzieningen tot circa 2010 vooral modulair samengesteld, bijvoorbeeld met stalen toestellen of modulair beton. Inmiddels worden ook in Nederland vrijwel alle ambitieuze skate- en BMXvoorzieningen in de openbare ruimte met spuitbeton vervaardigd.

Detailering urban sports voorzieningen

Om elementen langdurig te beschermen tegen de gevolgen van stuntstep-, BMX- en skategebruik moeten de oppervlakten waar dit gebruik zich concentreert worden aangepast. Randen waarop mag worden gestuntstept, geskate en ge-BMX-ed moeten worden beschermd en periodiek behandeld zodat dit soort mechanische belasting zo min mogelijk beschadigingen teweegbrengt. De mechanische belasting verschilt per discipline urban sports. Dit komt grotendeels doordat er bij respectievelijk skateboards, inline skates, stuntsteps en BMX-fietsen verschillende materialen contact maken met de stedelijke elementen. Het onderstel van skateboards bestaat uit gietijzeren 'trucks' (de wielophanging) die onder een houten plank zijn gemonteerd. De houten plank (het 'deck') is meestal van een gezeefdrukte versiering voorzien. Bij inline skates bestaat deze wielophanging uit hardplastieken 'frames' waarbij de wielen achter elkaar in een rij zijn gemonteerd ('in-line'). BMX- fietsen hebben stalen danwel gehard nylon 'pegs', cilinders van circa 10cm. lengte ter hoogte van de wielassen om hiermee 'grinds' uit te kunnen voeren.

Verkleuring & slijtage

'Grinden' en 'sliden' geeft een grote geconcentreerde druk op het oppervlak waarop dit plaatsvindt. Deze oppervlakten zullen hierdoor mettertijd sporen van slijtage gaan vertonen. In het geval van beton zal deze slijtage in de eerste fase vooral bestaan uit het wegslijten van de cementen toplaag van het beton. Hoekige randen van het beton slijten geleidelijk af tot kiezels bloot komen te liggen (tweede fase). In de derde fase komen ingrepen bedoeld om verkleuring & slijtage te voorkomen deze kiezels en steentjes los uit het beton waarmee het proces van slijtage versnelt. Om oppervlakten waarop 'gegrind' en waarover 'geslide' wordt gladder te maken worden deze oppervlakten vaak met een klein laagje kaarsvet (parafine) ingesmeerd om zo tijdens het 'sliden' en 'grinden' minder weerstand te ervaren. De parafine in combinatie met de mechanische belasting levert een grijze verkleuring op rondom de plekken die hiervoor worden gebruikt. Wanneer een nieuw houten deck over randen en muurtjes 'slide' dan laat dit kleine verfsporen achter op het oppervlak. BMX-gebruik laat vaak ook sporen van de rubberen banden achter. Om dit soort slijtage en verkleuringen te voorkomen worden soms aanpassingen aan de stedelijke inrichting doorgevoerd om skate- en BMX-gebruik te verhinderen.

Materialen & uitvoering

Voor de stedelijke inrichting worden meestal robuuste materialen gebruikt om onderhoudskosten te minimaliseren en de levensduur van de stedelijke elementen te verlengen. Uitstekende en/of inspringende onderdelen zoals (gemonteerde) armleuningen en koppelingsvoegen zijn relatief kwetsbaar en voor het skategebruik hinderlijk en moeten daarom wanneer skategebruik wordt gedoogd worden vermeden. Gebouchardeerd graniet is door zijn hoge maximale belastingswaarden uitstekend geschikt voor dit soort toepassingen. Beton is mits goed verdicht en geïmpregneerd ook goed bestand tegen de machinale belasting van het skaten en BMX-en. Om betonnen zitelementen tegen het gebruik met skates & BMX-fietsen te beschermen kunnen zitelementen op de hoek met een stalen profiel worden uitgerust. Gegalvaniseerd staal heeft betere eigenschappen voor skategebruik dan roestvast staal, meest gangbare hoekstaal profielen voor dit doeleinde zijn 50mm bij 50mm met een staaldikte van minimaal 3 millimeter.

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen

Natuurstenen hoekranden waarop geslide en gegrind gaat worden moeten een afronding van tenminste 5 millimeter hebben om de druk over een voldoende groot oppervlak te verdelen. Door te kiezen voor stedelijke elementen met zo min mogelijk bevestigingsmaterialen en uitstekende detaillering wordt de levensduur verlengd en de waarde voor urbansport gebruik vergroot. Eventuele staalprofielen moeten naadloos in beton oppervlakten worden verwerkt. Een nagenoeg naadloze afwerking heeft voor stuntstep-, skate- en BMX-gebruik meerwaarde, voorkomt vuilophoping en maakt het element minder vandalisme gevoelig. Indien er mogelijkheid is om de stedelijke inrichting op stuntstep-, skate- en BMX-gebruik af te stemmen dan moet worden gekozen voor stedelijke elementen die dit soort mechanische belasting kunnen weerstaan. Materialen die dit soort mechanische belasting goed kunnen weerstaan zijn onder andere gladgesmeerd gewapend beton, gegalvaniseerd staal en gebouchardeerd graniet. Detailonderdelen die vanwege het ontwerp veelvuldig mechanisch zullen worden belast worden daarom veelal uit dit soort slijtvaste materialen vervaardigd.

‘Real street’; integratie met openbare ruimte

Locatie’s waar alternatief gebruik van de ruimte conflicteert met andere gebruikers vergen aanpassingen om gedeeld gebruik beter te kunnen huisvesten. Conflictsituaties hebben vrijwel altijd betrekking op slijtage aan de inrichting, geluidsoverlast en gevoelens van onveiligheid die het alternatieve gebruik van de openbare ruimte kan veroorzaken bij niet actieve gebruikers. Doordachte vormgeving, maatvoering en materialisatie maken het mogelijk om publieke ruimten zó te ontwerpen dat deze voor zowel actieve als niet-actieve gebruikers is uitgerust. Elementen die de stedelijke inrichting nabootsen worden al van oudsher meegenomen in de ontwerpen van skate- en BMX-voorzieningen. Vanaf 2006 worden dit soort ‘real street’ elementen gebundeld in zogeheten skateplaza’s ook wel streetplaza’s genoemd.

In skateplaza’s loopt de openbare ruimte als het ware ongemerkt over in de voor urban sports aangepaste omgeving. Dit geeft de ruimte een dubbele functie waarmee een ‘shared space’ ontstaat. ‘Real street’ kan bestaan uit één enkel toestel of een verzameling hiervan waarmee een skateplaza ontstaat. Voorbeelden van ‘real street’ kunnen bestaan uit zitbanken van gezoet graniet zonder armleuningen, een trapeuning met de juiste afmetingen en gladde, egale ondergrond van beton of natuursteen.

Het in de openbare ruimte verwerken van urbansport vriendelijke elementen vergt zorgvuldige afstemming en evaluatie of de locatie hier wel voor geschikt is. Belangrijke factoren zijn onder andere de afstand tot bebouwing, de aanwezige ondergrond, de functie’s van de ruimte en de afstand tot gemotoriseerd verkeer. Integratie is pas geslaagd wanneer alle functies van de ruimte probleemloos kunnen plaatsvinden, zonder dat de toegevoegde urbansport functie conflicteert met de overige functies. Voor succesvolle integratie bestaat geen ‘gouden regel’ waarmee het slagen vooral afhankelijk is van het voortraject en de mate van participatie van alle (toekomstige) gebruikers van de ruimte.

Bergwandelen
Alpinisme
Sportklimmen